

Horní náměstí – radnice
 Otevírací doba: denně: 9 – 19 h
 infocentrum@olomouc.eu
 Tel.: +420 585 513 385, +420 585 513 392, Fax: +420 585 220 843
 http://tourism.olomouc.eu

IC Olomouc Vám nabízí tyto služby:

1. Turistické informace a ubytování
 - turistické informace o Olomouci a jejím okolí
 - vyhledávání dopravních spojů
 - průvodcovské služby
 - výstup na radniční věž denně v 11.00 a 15.00
 - objednávkový prohlídka radnice s výstupem na věž
2. Kulturní, společenské a sportovní informace
 - předprodej vstupenek na kulturní akce konané v Olomouci
3. Prodej suvenýrů a map
4. Informace o činnosti Magistrátu města Olomouce a dalších institucí na území města
5. EUROPE DIRECT – evropské informační centrum

„Karta, se kterou ušetříte“

Turistická slevová karta s platností 48 hod. nebo 5 dní nabízí v Olomouci na Střední Moravě a v Jeseníkách:

VSTUPY ZDARMA: hrady, zámky, muzea, zoo, MHD Olomouc, minigolf, adrenalinové atrakce aj.

SLEVY: aquaparky, lázeňské procedury, jeskyně, restaurace, ubytování aj.

Kartu lze zakoupit v informačních centrech a u dalších provizorních prodejců.

Více informací na: www.olomoucregioncard.cz

OLOMOUC region CARD

Roku 1800 se soustrojí orloje na jedenáct let zastavilo a brzy po provizorní opravě orloj znovu stál až do roku 1898. Tehdy, v době vrcholícího rozmachu historizující architektury, získal orloj romantickou podobu, která poprvé podstatně narušila jeho uměleckou a technickou původnost. Nový stroj firmy Eduarda Korfhageho již předváděl planetárium založené na sluncestředném principu soustavy oběžnic. Malířská a sochařská výzdoba byla nahrazena řemeslnými výtvy architekta Roberta Dammera, malíře Richarda Bitterlicha a řezbářů Bernhardta Hoetgera a Franze Cellera.

Konečné popření zbývající historické ceny orloje jako umělecké památky znamenal však až zásah Karla Svolského v letech 1947–1955. Předcházelo mu údajně zničení orloje na sklonku druhé světové války, které ale ani zdaleka nedosáhlo stupně poškození orloje pražského. Buď jak buď prozářila uprostřed ponurých padesátých let tehdejší olomoucké Stalinovo náměstí mrazivá idyla Neználkova Slunečního města, zalidněného ovšem pracujícími, plešajícími a sportujícími Hanáky. Ač se Svolský uvedl již v době svého mládí na Svatém Kopečku u Olomouce jako suverénní řezbář loutek, stala se autorkou pohyblivých figurek orloje jeho žena Marie. Skleněné mozaiky s náměty

Útěk do Egypta (1898), Bernhard Hoetger.

Sv. Jiří s drakem (1898), Bernhard Hoetger.

Slavnostní odhalení neogotické podoby orloje 22. května 1898 (snímek olomouckého fotografa H. Schleifa).

Jízdy králů, Průvodu královníček, Dělníka, Chemika a alegorie dvanácti měsíců dodal podle Svolského kartónů národní podnik Česká mozaika v Novém Boru. Hodinový stroj z roku 1898, jedinou ponechanou část staršího díla, opravil hodinář Konrad Schuster. Nový hudební repertoár připravili Antonín Schindler a Josef Harna – dnes díky jim orloj vyhrává hanácké lidové „Za Náměščo na kopečko“, „Daleká, široká je cesta po Holomóc“ a „Vrbe se nám zelenajó“.

V roce 1990 byla po odstranění olomouckých pomníků Josefa Stalina a Klementa Gottwalda zákonitě nastolena otázka, zda by bylo možné vrátit orloji důstojnější podobu. Diskuse v počátku ustrnula nejdříve na tom, že se místní Památkový ústav vůbec odmítl orlojem jako památkou zabývat. Dnes nabývá na závažnosti zase fakt, že Svolského dílo je svým způsobem jedinečným dokumentem doby, kterou by bylo neradno zapomenout.

Text: Marek Perůtka

Foto: archiv MMO, Vlastivědné muzeum Olomouc, Státní okresní archiv v Olomouci

OLOMOUC

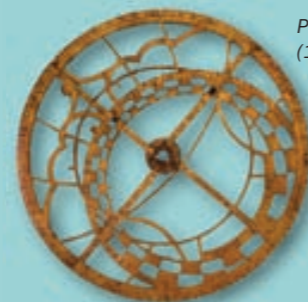

Orloj

Pověstný olomoucký orloj je součástí severní fasády radnice. Jeho architektonický rámec tvoří výklenek s lomeným obloukem, dosahující výšky bezmála čtrnácti metrů. Dnešní kuriózní podoba orloje v pojetí socialistického realismu v ničem nepřipomíná jeho dávnou historii ani uměleckou a vědeckou hodnotu, ba ani bohatství pohyblivých figur, které v minulosti za doprovodu hudební produkce přitahovaly svou barvitostí. Přesto alespoň archivní prameny a muzejní sbírky vypovídají i dnes o tom, čím orloj v minulosti udivoval už od patnáctého století.

Planisférium Pavla Fabricia (1573 – 1575).

Barokní ukazatel měsíčních fází (1746).

Sluneční a měsíční ukazatel astronomického číselníku (1573 – 1575).

Místní legenda spojuje jeho vznik s léty 1419 – 1422. Současné poznatky o stavebním vývoji olomoucké radnice kladou vznik výklenku pro orloj až do souvislosti s rozsáhlou pozdně gotickou přestavbou, započatou roku 1474, ale první nezpochybnitelnou zmínku o existenci orloje máme až z roku 1519. Původní orloj, jehož podoba není známa, byl „obnoven a zlepšen“ při první velké renovaci v letech 1573 – 1575. Podíleli se na ní učenec – astronom a mechanik – hodinář: věhlasný profesor vídeňské univerzity Pavel Fabricius, osobní astronom a lékař císaře Maxmiliána II., a olomoucký hodinář Hans Pohl. Orloj tehdy názorně předváděl středověkou představu uspořádání vesmíru, uzavřenou do podoby gotického křídlového oltáře s plastickou a malířskou výzdobou. Tu představovaly pohyblivé figurky spojené s bicími a hudebními mechanismy a obrazy na dřevě po způsobu deskových maleb. Uspořádání světa do tří sfér předváděl nejnižší kalendářní číselník (zemská sféra), nad ním číselník astronomicko-astrologický (hvězdná sféra) a nahoře plastiky andělů s paličkami, spojené se zvonkohrou (andělská sféra). Třicetiletou válku přečkal orloj jen tak tak, podobně jako celé město. K jeho příští opravě v letech 1661 – 1662 byli povoláni zámečník Martin Kelbl, hodinář František Jahn a jezuita Antonín Gerhard jako matematik a expert ve

věcech astronomie. Tehdy došlo k obohacení malířské složky orloje o nástěnné malby s námětem *Sedmera svobodných umění* na vnitřních plochách výklenku. Dolní část orloje stále zaujímaly Fabriciovy ukazovací terče se čtyřmi menšími ukazateli po stranách. Jejich ciferníky udávaly čtvrt hodiny, celé hodiny, planety a znamení dne a tzv. nerovné hodiny. Den roku označoval na dolním kalendáři anděl ukazovátkem. Ve střední části orloje se nacházela zvonkohra, nad ní panovnický portrét a v samotném vrcholu plastika pololežící bohyně Luny. Postranní „křídla“ orloje oživovaly skupiny mechanických loutek. Vlevo stál sv. Václav, okolo kterého pronásledoval sv. Jiří na koni ustupujícího draka. Nad nimi mnich probíral při bití hodin v ruce kuličky růžence a poustevník tahal za zvonec. Pravá strana předváděla níže Madonu s Jezulátkem, které adorovali obcházející Tři králové. Nad skupinou vykonával funkci zvoníka renesanční kavalír provázený trubačem. Poslední velká oprava orloje v jeho původní podobě, založené na přesvědčení o pohybu slunce a planet kolem Země, nastala v letech 1746 – 1747. Opět přišli ke slovu hodinář, varhanář a doposud nejvýznamnější známý tvůrce malířské výzdoby orloje, olomoucký barokní malíř Jan Kryštof Handke. Při výběru námětů maleb pro vnitřní stěny

Pohyblivá renesanční plastika zvoníka (1573 – 1575).

„Vyobrazení uměleckých hodin na olomoucké radnici v jejich znamenitém stavu v roce 1747“. Akvarel J. W. Fischera (1805).

orlojního výklenku se Handke přidržel tématu *Sedmi svobodných umění*, jejichž výběr podřídil oslavě přírodních věd – Mechaniky, Aritmetiky, Astronomie a Geometrie. K nim se družily Dialektika, Gramatika a Hudba, poslední alegorií do sudého počtu osmi se Handkemu stala nezbytná Příčinnost, podmínka úspěchu v jakémkoli oboru. Na čelní stěně dole Handke sebevědomě vymaloval jako dva hlavní původce celého díla hodináře a malíře, kterého je možno považovat za mistrova vlastní podobizny.